

Aki év elején foglal, akár több száz eurót is spórolhat

Nyarálástervezés már januárban

Felvételünk illusztráció

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Alig kezdődött el az év, a turisztikai irodákban már most egymásnak adják a kilincset az utasok, hiszen köztudottan ez az igen csábító kedvezmények időszak, sokan már januárban lefoglalják a nyaralást, hiszen így 300-400 eurót is spórolhat egy család. Jó hír a nyaralóknak, hogy idén is indulnak Vásárhelyről a közkedvelt törökországi és krétai charterjáratok, illetve Kolozsvárról több népszerű úti cél, a többi között Egyiptom is elérhető.

Menyhárt Borbála

Akik a lehető legkedvezőbb áron szeretnének elutazni nyaralni, azoknak ajánlott idejében, lehetőleg már januárban lefoglalni az utazást – tanácsolja Kelemen Barna, a marosvásárhelyi World Travel Shop utazási

iroda igazgatója, aki szerint az előzetes foglalás előnye, hogy most még széles a választék, lehet válogatni a különféle desztinációk, szállodák, repülőjáratok között, ráadásul nagyon előnyösek az árak. Ha májusban vagy még később, akár indulás előtt egy hónappal kezdenek el keresgélni, akkor már kisebb a választék, addigra már lassan feltelnek a repülőjáratok, és azt lehet megvásárolni, ami még szabad, és annyiért, amennyibe éppen akkor kerül.

A legnagyobb kedvezmények január 31-ig vannak érvényben, de ahogy telik az idő, úgy csökken ezek értéke, a következő határidők, amíg előnyös áron lehet foglalni, február vége, majd március 31., utána annak függvényében, hogyan alakul az egyes úti célokra a foglalások száma, esetleg még lehetnek kedvezmények, ellenben ezt nem lehet készpénzre venni. A turisztikai szakember szerint a kedvezményeket a szállásadók (Folytatás a 2. oldalon)

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

A Zsurló néptánc-együttes másfél éves tevékenységéről

A marosvásárhelyi Zsurló néptánc-együttest 2022. október 1-jén alapította meg a helybéli Csatlós Csaba táncostársával, a segesvári születésű Bugnár Zsolttal, azóta három korcsoportnak tanítanak néptáncot.

2.

„A rajz zsoltárosára” emlékeztek

Az alkotó munkásságát, művészi örökségét Vécsi Nagy Zoltán művészettörténész méltatta. A kiállításon jelen volt Z. Erdei Anna szobrász férje, Zagyva László is.

3.

A természet kalendáriuma

A nagy múltú népek, nemzetek, a magyar is, több évezredes formálódásuk folyamán, a nyelvükön, szokásaikon, művészetükön kívül kialakítottak olyan jelképeket, amelyek hitviláguk, vallásuk, művészetük alapját képezték.

7.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- ▷ kontaktlencse-felírás és rendelés
- ▷ ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- ▷ mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- ▷ a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- ▷ kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- ▷ korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- ▷ szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- ▷ új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- ▷ terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

VALAHOL OROSZORSZÁGBAN

ALULNÉZET

Horváth Szekeres István karikatúrája

CCCCC-CCCCC
JANUÁR

13., szombat
A Nap kel
8 óra 3 perckor,
lenyugszik
16 óra 59 perckor.
Az év 13. napja,
hátravan 353 nap.

✧ *Isten éltesse!*

Ma VERONIKA,
holnap BÓDOG napja.
BÓDOG: régi magyar férfinév, ami a
boldog szó régi magyar alakjából, a
bódogból ered, aminek a jelentése:
gazdag.

IDŐJÁRÁS
Havazás lehetséges

Hőmérséklet:
max. -1 °C
min. -8 °C

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2024. január 12.

1 EUR	4,9731
1 USD	4,5371
100 HUF	1,3107
1 g ARANY	298,1008

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő
hónapra a Népújság szerkesztőségében:
Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám,
2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között,
szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Nyaralástervezés már januárban

(Folytatás az 1. oldalról)

adják. Aki ebben az időszakban foglal, annak sok esetben akár negyven-ötven százalékos kedvezményt biztosítanak. Ez azt jelenti, hogy egy családnál, ahol van egy-két gyerek, 300–400–500 eurót is lehet spórolni, ha időben foglalnak, hiszen, ahogy telik az idő, és fogynak a helyek, a kedvezmények csökkennek – hívta fel az utazók figyelmét a szakember. Ugyanakkor ajánlott utazási irodák segítségét kérni az utazás megtervezésében, ugyanis például a népszerű törökországi Antalya régióban több mint négyszáz ötcillagos szálloda van, ezek különböző kategóriákba vannak felosztva, mindenik ötcillagos, viszont az ellátás és kényelem tekintetében óriási különbségek vannak.

Kelemen Barna megjegyezte, ha ebben az időszakban foglal egy család két felnőtt és két 12 év alatti gyerek részére törökországi nyaralást, akkor az 2000–2200 euróba kerül egy jó minőségű, ötcillagos szállodában, teljes ellátással. Krétán kissé más a helyzet, nagy különbségek vannak az árak tekintetében, hiszen egyaránt elérhetők stúdiók, apartmanok, ellátás nélkül, illetve három-négy-ötcillagos szállodák is. Egy stúdióban két főre kb. 800 euróba kerül a repülőjegy, a transzfer és a szállás, ellátás nélkül. Egy négycsillagos szállodában all-inclusive ellátással pedig akár 1800 euróig is felmehetnek két személyre az egyhetes krétai nyaralás költségei.

Jó hír az utasok számára, hogy Marosvásárhelyről júniustól idén is indulnak a krétai, valamint a törökországi charterjáratok, ez utóbbi esetében előreláthatólag marad a heti öt Antalya tartó gép, Krétára pedig heti egyszer lehet majd repülni. Az igazgatóságot szerint Törökország rendkívül népszerű az utazók körében, hiszen egyrészt Vásárhelyről kényelmesen, két óra alatt megérkeznek Antalya, másrészt pedig jó minőségű szálláshelyek és kiváló ellátás várja az embereket.

A tavaly a görögországi szigetek talán még keresettebbek voltak, mint a törökországi nyaralások, a Vásárhelyről induló krétai charterjárat iránt is óriási volt a kereslet.

Nagyon népszerű volt ugyanakkor Tunézia, hiszen Kolozsvárról heti háromszor indulnak gépek, de Egyiptom is, ugyanakkor Spanyolország és Ciprus is sokakat vonzott.

Újdonság, hogy idén Bukarestből indítanak charterjáratot Portugáliába, illetve Gran Canáriára, de az is, hogy Kolozsvárról indulni fog törökországi járat, ami Alanya régióban landol. Törökországban az antalyai régió nagyon híres, oda érkeznek a charterjáratok nagy része, ellenben a török riviéra nagyon hosszú partszakasz, és vannak esetek, amikor az utasok Antalyában szállnak le, de a szállásuk Alanyában található, így két és fél órás transzfer vár rájuk, ami – főleg gyerekekkel – nem éppen kényelmes. Számukra lesz előnyös az alanyai járat, hiszen így a leszállást követően, 20 perc múlva már a szállodában lehetnek.

Egyre többen vannak, akik évente többször utaznak

A múlt év kapcsán Kelemen Barna elmondta, jó évet zárt tavaly a turisztikai szektor, hiszen a turizmusban már eleve jó évek számát, ha valamilyen külső tényező – világiárvány, háború, szélsőséges időjárás, amelyek egy időre megbénítanak adott úti célt – nem befolyásolja az utazási kedvet és lehetőségeket. A tavalyi év szerencsére ilyen szempontból viszonylag nyugodtnak bizonyult, bár voltak kellemetlenségek a légitársaságok, repülőjáratok háza táján, ugyanis nem volt elegendő személyzet a megugrott utasforgalom kiszolgálására. A járvány okozta két év kihagyás után próbáltak visszaállni a megszokott kerékvágásba, ami nem volt egyszerű, hiszen a járvány alatt lecsökkentették a személyzet létszámát, jóval kevesebb járatot indítottak, most pedig, hogy ismét megnőtt a kereslet, sok légitársaság személyzethiánnyal küszködött, és emiatt rengeteg járatot töröltek, késtek a gépek. Viszont ez elsősorban a menetrend szerinti járatokra volt jellemző, a charterjáratokat, amelyek iránt nagy az érdeklődés a nyaralók körében, szerencsére nem érintette ez a probléma – számolt be a tavalyi tapasztalatokról Kelemen Barna.

– Annak kimondottan örülök, hogy egyre inkább az a tapasztalat, hogy a családok már nemcsak évente egyszer, hanem akár kétszer vagy többször is elutaznak valahová, általában a nyári egyhetes nyaralás mellett még kirándulnak az országon belül, akár a hegyekbe, vagy egy hosszú hétvégét valamelyik európai fővárosban töltenek, de akár wellnesshétvégére is elutaznak. Egyre gyakrabban jelennek meg újabb és újabb szállások, ahol wellness-szolgáltatásokat is biztosítanak a vendégek számára, hiszen igen nagy a kereslet ezek iránt. Rengetegen mennek Magyarországra wellness-pihenésre, nemcsak Erdélyből, hanem az ország déli részéből is – tette hozzá a World Travel Shop igazgatója.

A Zsurló néptáncgyűttes másfél éves tevékenységéről

A marosvásárhelyi Zsurló néptáncgyűttest 2022. október 1-jén alapította meg a helybéli Csatlós Csaba táncostársával, a segesvári születésű Bugnár Zsolttal, azóta három korcsoportnak tanítanak néptáncot. Az együttes eddig több fellépésen, fesztiválon, néptánctalálkozóon vett részt sikeresen.

A táncgyűttes kezdeteiről, ugyanakkor jelenéről és nem utolsósorban jövőjéről beszéltem a minap a két néptáncoktatóval.

Czibalmos Ferenc Attila

– Tizennégy hónapja alapítottuk meg a Zsurló néptáncgyűttest, amely jelenleg három korcsoporttal, 50 gyerekekkel működik. Az együttes magja megvan, ezt szeretnénk felduzzasztani a közeljövőben – kezdte a beszélgetést Csatlós Csaba táncoktató, majd így folytatta:

– A legkisebb korosztály a 4-6 éveseké, ebben a kislány-kisfiú arány szinte egyforma, de a 6-11 évesek csoportjában kevés fiú van. Ide szeretnénk főleg ügyes, tehetséges fiúkat toborozni, de a lányokat is szívesen fogadjuk. Azt fontosnak tartjuk – és ez a Zsurló néptáncgyűttes irántlan, de legfőbb szabálya is egyben –, hogy mi minden gyereket szívesen látunk, senkit sem utasítunk el.

A felső korosztályban is valamivel több a lány, de ott más a probléma: olyan szinten táncolnak, hogy oda már egy kezdő táncost sokkal nehezebben tudunk felzárkóztatni, de nem lehetetlen, hiszen tudásban előbbre vannak a kisebbeknél. Ide is főleg fiúkat szeretnénk toborozni – mondta el Csatlós Csaba, aki 1995-ben a Napsugár néptáncgyűttes alapító tagja volt, és a Maros Művészegyüttes tánckarát erősítette 10 éven át.

– Mivel az elemi iskolás fiúgyerekek körében jelenleg foci-láz tombol, kevesebb 6–11 éves korosztályú nebulónk van. Pedig néptáncolni nagyon menő dolog, mert fejleszti a mozgást, a koncentrációs képességet, ugyanakkor javítja az egyensúlyt és az agyműködést. Emellett a testtudatot fejleszti a tánc, hiszen a táncos a térbeli elhelyezkedésre, a társra, emellett a láb és a kéz külön működik, ezért mindig előre kell gondolkodni, hogy a mozgásokat kellőképpen lehessen végrehajtani.

Sajnos manapság az online világ térhódítása miatt nagyon magukba fordultak a gyerekek, ezért is jó nekik a szocializálódás: ezt a néptánc is nyújtja számukra – tudatta velünk Bugnár Zsolt néptáncoktató, koreográfusként dolgozó szakember, aki a maros-

vásárhelyi Művészeti Egyetem mozgásművészet/koreográfia szakán végezte tanulmányait. Ugyanakkor Zsolt 18 éves korától (2011-től 2021-ig) versenyszinten művelte a néptáncot hazai és nemzetközi szinten, viszont 2013 és 2015 között a Maros Művészegyüttes tánckarát erősítette.

Bugnár Zsolt így folytatta gondolatait:

– Ha páros táncról beszélünk, a kulcsszó az összehang. Figyelni kell folyamatosan egymásra. A fiúnak vezetni párját ugyanolyan összetett, mint egy lánynak követni őt. Aki közösségbe jár, kap egy közösségi nevelést, hiszen az utóbbi években egyre erősebb az egymástól való eltávolodás. Azokon a gyerekeken, akik hozzánk csatlakoznak, idővel sokat tudunk segíteni, hogy közösségben gondolkozzanak. Sajnos ennek sok szülő nem érzi a súlyát és a fontosságát.

Oktatóként a gyerekek szeretete irányít, de fontos tudni, hogy táncosnak lenni, főleg színpadi táncosnak, egy dolog, néptáncot oktatni teljesen más dolog. Ehhez pedagógiai érzékkel kell rendelkezni, amit az egyetemi, szakképzett oktatás is megerősít – mondta Bugnár Zsolt.

– Ami még nagyon fontos a gyerekek táncoktatásában, hogy egy közösségben a jobb képességű gyerekek erősítik a gyengébbeket, mert egy előadás sikeressége a közös, összehangolt munkán múlik – emelte ki Bugnár Zsolt, aki főleg azért hagyta abba a néptáncot, hogy táncudását és módszertani ismereteit tovább tudja adni a jövő nemzedékének.

A két egykori táncos a néptáncot ismert helyi oktatóktól sajátította el. Modern és klasszikus pedagógiai módszerekkel tanítják, jól felépített rendszerbe foglalva a táncot, az első lépésektől a mesterfokig úgy, hogy a nagycsoport tizenévesei is örömmel és élvezettel vesznek részt a próbákon és fellépéseken, jó példát mutatva a kisebb társaiknak.

Arra a kérdésre, hogy a néptánc mennyire másabb, mint a társasági tánc vagy más táncformák, így vélekedett Csatlós Csaba:

– A néptánc a miénk, az őseinké, mi ezt akarjuk továbbadni a következő nemzedékeknek. Mindkét tánc megmozgatja az izmokat, de a néptáncnak megvan a természetessége, hiszen az egyszerű ember örömeiből alakult ki. Ez spontán, sokszor rögtönzött, ezzel szemben a társasági tánc többnyire a plaszticitáson alapul, ami nem mindig természetes. Mondhatjuk úgy, hogy ez egy szint, amelyet magyarként el tudunk érni a néptáncnak is köszönhetően – mondta Csatlós Csaba.

Bugnár Zsolt végezetül azt is megjegyezte, hogy a kelleket, amelyekben a gyerekek táncolnak a próbák ideje alatt, a szülők teremtik elő, de hamarosan az egyesületüknek köszönhetően a fellépéseken hordott népviseletet a Zsurló Kulturális Egyesület fogja biztosítani.

Azt is megtudtuk, hogy a Zsurló néptáncgyűttestnél január 16-án indul a 2024-es szezon, és teljesen kezdő korcsoportot indítanak a 4-6 éves gyerekek számára.

Időpontok:

– a kicsicsoport (4-6 évesek) próbái kedden 16.30–17.30 óra között lesznek;
– a középcsoport kedden 17.30-tól 18.30-ig, csütörtökön 16.30-tól 18.30-ig próbál;
– a nagycsoport kedden és csütörtökön 18.30-tól 20 óráig próbál.

Helyszín: a marosvásárhelyi November 7. negyedbeli 7-es Számú Általános Iskola tornaterme.

Fotó: Csatlós Csaba archívumból

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroška, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasag.ro E-mail: nepujasag@e-nepujasag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

SZERKESZTETTE:
KAÁLI NAGY BOTOND
1616. sz., 2024. január 13.

Nagy Attila

Ki voltál?

In memoriam KAF

Halálról, halhatatlanságról – utóéletéről
Beszélgettünk, ha kedved
Éppen úgy akarta –
Végülis elhülyéskedtük, s a rímek
Úgy hozták, hogy röhögve ejtéd ki:
Dzsakarta...

Ketten a teraszon, Nálad:
Te, mint cigarello és söröcskék,
Én meg a Peterson-pipás –
Elűszott előtűnk a Kornisa, a
Somostető – s hogy jó volt a kedvünk,
Nem vitás!

Ha előbb halnék meg – mondtad –
Hamvassz el s szórjál szét, valahol Kréta mellett...
Nagyot kacagtunk – hülye vagy, mondtam –
Dehát a jókedvhez ez is kellett...

...és Te, aki mindenütt
Vagy már, és sehol
A boldog egekben, míg
Bennem a fájdalom dekkol:

Ki voltál?! – és, ki vagy azoknak,
Kik versekben élnek át
A mindennapok szűz keservét:
Az utolsó előtti imát...

2024. január 10.

Z. Erdei Anna grafikája

„A rajz zsoltárosára” emlékeztek

Január 7-én emlékkiállítás nyílt a marosvásárhelyi Bolyai téri unitárius templom Dersi János termében. A tárlat a nemrég elhunyt marosvásárhelyi grafikusművész, a családjával 1990-től Nyíregyházán élt Z. ERDEI ANNA életművét, egyéniségét, alkotói erényeit eleveníti fel a helybeli művé-

szetkedvelőknek. A dr. Madaras Sándor műgyűjtő kezdeményezte rendezvényen a házigazda Nagy László lelkes közönséget. Az alkotó munkásságát, művészi örökségét Vécsi Nagy Zoltán művészettörténész méltatta. A kiállításon jelen volt Z. Erdei Anna szobrász

férje, Zagyva László is. A művésznő személyisége, lényegretörő műveinek üzenete Madaras doktor visszaemlékező, képelemző gondolataival teljesedett ki a meghatározó tárlatnyitón. A kiállítást január 28-ig lehet megtekinteni. Az alábbiakban Vécsi Nagy Zoltán nyitószövegét közöljük. (NMK)

Z. Erdei Anna marosvásárhelyi kiállítása elé

Ragyogó alapszínek váltják egymást tört színekkel és sötét tónusokkal. Remélem azonban, hogy a „kifejezés öröme” – ami végigkísérte az életemet – minden képről sugárzik, egységbe foglalva azokat.

Ezeket a megjelenésükre kissé enigmatikusnak tűnő mondatokat írta az élete hetvenöt évét hét képben összefoglaló, de legfőképpen a teljesség és az esztétikai igényesség tökélyét közelítő életművét bemutató, néhány évvel ezelőtt megjelent, általa tervezett, kivételesen szép katalógusába szánt zárógondolatai egyikeként.

A gondolat forrását a művésznő abban a Thomas Mann-idezetben jelölte meg, amely a tetőtéri műtermében a munkaszála fölött kitűzött „Vázlatok, ötletek” mellett évtizedek óta hirdette, hogy „A lélek megismerése egymagában menthetetlenül mélabússá tenne minket, ha a kifejezés öröme fel nem vidítana.”

Lássuk ezért tehát a kifejezés örömeinek gyümölcseit, amely felvidíthatja szomorú lelkünket, hiszen csupán néhány hete, hogy Z. Erdei Anna képzőművész 79 éves korában visszaadta lelkét a Teremtőjének, méltósággal és türelemmel viselt hosszú betegsége után, ahogy a gyászjelentése erről tudósított.

Z. Erdei Anna sokrétű életművének és művészetének e kiállításra kölcsönzött alkotásaiban a tárlatszervező barát és gyűjtő dr. Madaras Sándor, valamint a többi gyűjtő (Sátán

Edit, Hajdú Zoltán és Jakab István) jóvoltából ezúttal éppen azt a sajátos oldalát ismerhetjük meg, ahol a kifejezés öröme a téma iránti elfogultsággal is párosulva a világ szebbik oldalának megmutatásával kecsegtet.

Ezekben ésszel felfoghatóan nincsenek jelen az anyaméhbe is beszüremkedő, a világfelfordulás, majd ennek közepe a születés talán egész életére kiható meghatározottságának plasztikai kivételülései. Az önéletrajzból idézek: *fagyos szántóföldön, valahol Mátészalka határában apám és velem viselő anyám, gyerekkocsira pakolt paplanok között másfél éves bátyámmal „haza” igyekeznek. A szétbombázott Budapestről menekülnek, még időben, így személyemben a születési helyem: Szatmárnémeti, Magyarország.*

Ezzel szemben jelen vannak azok az élmények, amelyek az előbbihez hasonló negatív meghatározottságokat kiegyensúlyozták: *Háromévesen májusfát kaptam öt éves bátyámtól! Ez volt életem első emléke, egy elképzelhető legcsodásabb gyerekkor nyitóképe. Egy szilágysági falu az ötvenes évek elején, ahova még a villany sem volt bevezetve, de volt szüret és kukoricafosztás, és kenderáztatás a patakban, falusi esküvő és „maskurázók” a fonóban – életre szóló élmények. Apám volt a boltos.*

És talán az is, hogy:

Az akkor fiatalasszony anyám rendkívül kreatív és hosszú (Folytatás a 4. oldalon)

Z. Erdei Anna marosvásárhelyi kiállítása elé

(Folytatás a 3. oldalról)

élete végéig nagy munkabírási ember volt. Azt mondták, tőle örökölttem a „kézügyességemet” Bár nem volt ilyen irányú képzettsége, jó szemmel és jó ízléssel kézimunkaszövetkezetet szervezett a helyi asszonyokkal. Helyi szöttek, varrottasok alapján vásárokra dolgoztak. Ebben a közegben nőtem fel, talán ennek köszönhető, hogy ezt a pályát választottam. Szentimrei Judit textilművész, a kolozsvári főiskola tanára, aki tanácsokkal segítette a varró asszonyokat megdicsérte a rajzaimat.

Az itt kiállított munkákban viszont, már csak áttételesen, de jelen vannak azok a történések is – képeknek nevezi ezeket önvallomásában –, amelyek meghatározták életpályáját:

1956, Szatmárnémeti, a Wesselényi általános iskola folyosója. A falon éltanulótábla, rajta ötödikes fényképpel, a falújságon akvarellmáslatom Szerov Lenin festményéről. Osztatlan sikere volt, így hát végleg eldőlt, hogy mi leszek, ha nagy leszek.

A negyedik kép – írja tovább – talán mind között a legragyogóbb, legszínesebb. A marosvásárhelyi Kultúrpalota színei: mélyzöld és arany, az üvegfestmények ragyogó fényei. Maga a kép a palota harmadik emeleti gyönyörű folyosója – ma is érzem a folyosó végén lévő ecsetmosó terpentinzagát.

A marosvásárhelyi volt Romániában az egyetlen magyar tannyelvű művészeti középiskola. De kicsoda iskola! Kiváló tanárokkal – Bordi András, Barabás István, Nagy Pál – és rendkívüli környezetben. A szakmai órákra a gyönyörű szecseszios Kultúrpalotába jártunk, szemléltetésre a Képtárba, esténként a zenésosztályokkal hangversenyre. Akkor, 13 évesen elszakadni a családomtól, partiumi gyerekként beilleszkedni egy már kialakult Székelyföldről tehetségkutató közösségbe, nagyon nehéz volt. De azt hiszem, megérté.

Majd többek között ezeket olvashatjuk:

Mátyás király szülőháza a Képzőművészeti Egyetem akkori székháza. A történelmi hangulatú osztályterem, a homorúra koptatott lépcsők, a hangulatok belső udvar. A könyvtár, ahol akkor már külföldi művészeti könyveket, folyóiratokat forgathattunk. Az egész pezsgő kolozsvári egyetemi világ – vissza nem téro aranykor. Hat csodálatos év, az ifjúságom.

Az évek során több tanárral dolgoztunk, mesteremnek Feszt László grafikusművészt tekintem. Később művésztanárként magam is Feszt-módon tanítottam a tanulmányrajzot.

Harmad-negyedéves koromban egy japán kortárs grafikai kiállítást hoztak Kolozsvárra. Ez letisztult,

egyszerű formavilágával, újszerű technikáival, a nyomatok plasztikai szépségével sokunkat megérintett. (...) Hatása érezhető a diplomamunkámon, a Kafka-illusztrációkon, de későbbi grafikáimon is.

(...) Zagyva Lászlóval, későbbi férjemmel évfolyamtársak voltunk. Szép, gondtalan évek voltak.

Erdemes ideidézni a másik felet is, az Annáéval ikerkatalógusból, a Laciéből:

Itt ismerkedtem meg Erdei Annával, aki egész életemre megértő, segítő társam lett, remélem, én is neki.

És most egy kissé komorabb kép: 1969. Ismét Marosvásárhely. Vélődnek a képek. Nem tudom, melyiket válasszam. Talán egy Kiűzetés a Paradicsomból. Hat év alatt a középiskolám kedves városa sokat változott. A dombokon, ahova gyerekként tájképezni jártunk, most lakótelepgyűrű, vegyipari kombinát, idegen lakosság. És a megélhetés kegyetlen valósága.

A művész nő tovább is részletezte, olvassák el, megtalálható az életrajz a katalógusában, de a most is elérhető Facebook-oldalán is. Mindarra a kálváriára, amit férjével, családjával végigjárta, most nem térek ki, mert ennek a kiállításnak az anyagához csak kontrasztként járulna hozzá.

Mindösszesen hét képben foglalta össze az életét és a munkásságát. Az utolsót, a hetediket, akkor még jelenlegieként aposztrofálta.

A sűrű fiatalkori képváltásokot követően, 1990 után egy biztos pont, a stabil otthon képe. Évtizedes munkával létrehozott családi ház, gyönyörű kert, a nyíregyházi Művészeti Szakközépiskola – első alkalom, amikor úgy éreztem, a helyemen vagyok. Az áttelepülés nehézségei, a családunk akkori létbizonytalansága mindnyájunkat megviselt, de a feladat, az új helyzet motivált. Húsz évet tanítottam a művészeti-ben – tanulmányrajzot, képregényeket és tervezőgrafikát – szívesen, és úgy érzem, sikeresen. Volt tanítványaim ma már volt kollégáim is, többen alkotó képzőművészek.

Alkotómunkámban jelentős időszak következett. Ekkor rajzoltam az „erős érzelmi felindulásból” elkövetett újabb szénrajz-sorozatokat, az angyalos munkáimat. A lovas

rajzok egy erdélyi tematikus művésztelep, az Incitato utóhatásaként készültek. „Hazajártam” a gyimesi Borospatakára is, hiszen – Kányádivál szólva – „vannak vidékek / legbelül”.

Aki volt ilyen helyzetben, tudja, a megérkezés mindenhol és mindig nehéz. De az erőfeszítés – hogy őt idézzem –, végül talán megéri.

2009-ben elnyertem a város művészeti ösztöndíját. Egy nagyobb terjedelmű grafikai sorozatot készítettem, szabad képi asszociációkat XX. századi magyar költők verseire. A tipográfia és az egyedi rajz számítógépes ötvözésével kísérleteztem. A ciklus darabjaiból Versképek címmel egy egyedi művészkiadványt is nyomtattam. Emellett végre tervezőgrafikával is foglalkozhattam. Örömmel vállaltam ilyen megbízásokat.

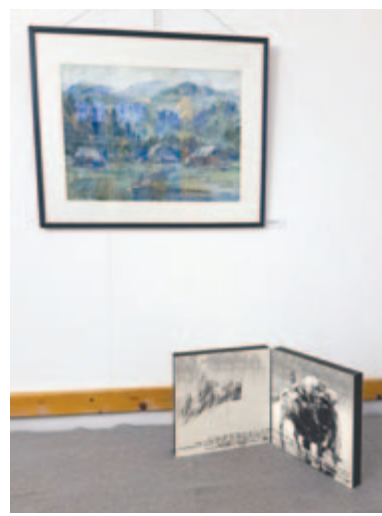
Lényeglátó, művészileg, technikaiilag kimagasló igényességgel készült munkáiról a kritikusok, művészettörténészek a legnagyobb elismeréssel írtak.

Kezdjük egy nagyon koraiával: Székely János szerint a még csak IX. osztályt végző Erdei Anna akvarelljeit a letisztult színjáték jellemzi. Ágopcsa Marianna szerint a végzős főiskolás Erdei Anna Kafka-illusztrációin A per főhőse titokzatos erő kusza szövevényével tehetetlenül szembenálló magányos emberalakként jelenik meg. Ugyanarról p. i., azaz Polgár István az Új Életben azt írta, hogy rajzai hiteles illusztrációi a káfkai világnak.

És most egy nagy ugrás a méltatások sorában. Nagy Miklós Kund, 1988-as egyéni kiállítását hosszú, ihletett cikkben méltatva, rávilágít a hiátusra: aránylag későn, a főiskola elvégzése után szinte két évtizeddel vállalkozott az első nagy megmértetésre, érdemes volt várnia, mert üzenetét, mondanivalóját sikeresen továbbította, biztos kezű, jó szemű, érett grafikusként sikerült bemutatkozni.

Az akkor a Kultúrpalotában látható, de a jelen kiállítási anyaghoz is szorosan köthető az a megállapítása, hogy:

...a Gyergyói-medence magával ragadó tájai, változatos domborzati formái, a közéjük ékelődő fájvak, hagyományos paraszti építkezések, a megújuló ódon kastély és törté-

nelmi levegője, sajátos hangulata, dekorációja volt az, ami döntő hatást gyakorolt Z. Erdei Annára. (...) A kiállítás néhány erőteljes, szép ciklusa figyelemreméltóan tükrözi ezt. Mindenekelőtt szuggesztív tájképeire, a formákat bátran ütköztető, kontrasztosan ellenpontosító szénrajzaira gondolhatunk. A természet és az emberi létesítmények harmóniáját szemléltető, lényegre törő kompozícióira, melyeken a fekete-fehér árnyalataival, az olykor beiktatott barnával már-már színhatásokat képes elérni.

Az Utunkban Jánosházy György az Erdei Anna művészete kapcsán teszi nyilvánossá életérzését – bár madáchi optimizmussal megfelve, az akkor egyetemesen is uralkodó, de nálunk „az aranykorszak” mindent kontrolláló totális politikai-kulturális környezete miatt csak ritka kivételes esetben szóba hozott – a hetvenes-nyolcvanas években már egyre nyomoztatóbb – veszélyről, az emberi kiábrándultságról, avagy az elidegenedésről.

Idézem a cikkből: Z. Erdei Anna rajzain az emberi jelenlét tárgyi elemei (házak és tartozékaik) feszes, kemény vonalakkal írják bele magukat a fagyos idegenséget árasztó, zord tájba – vagy egyszerűen: a papír ellenséges fehérségébe. A fekete-fehér grafikai nyelv lapidáris szigora döbbenetesen hangsúlyozza az élesen körvonalazott, alig részletezett tájelemek rideg magukba zárkózását, a vázszerű, szikár fák csupaszágát és merev elkülönülését; az élet melegének hiánya, embertelenség érzett hidegség csap ki mindebből. Aztán más rajzokon – a művész legszemélyesebb, legmélyebben átgondolt, legemlékezetesebb alkotásai ezek – láthatjuk e némiképpen holdbéli hangulatú világ lakóját is: az embert. (...) mintegy a Semmibe emelve, valamilyen istenség görcsöve alá, egy névtelen sors megtestesítőjeként. (...)

Íme, a kimondatlan válasz a kor egzisztenciális fenyegetéseire és féltelmeire: semmi sem törheti meg az Ember mindent lebíró, makacs élni akarását, amelynek végül is győznie kell az élet, az emberi boldogság ellenségeinek mesterkedésén.

Szépréti Lilla az Új Életben, ugyancsak e kiállítás kapcsán viszont a nőművész sorsának sajátosságait firtatja:

Művésznő, hol tartotta eddig a tehetségét? – kérdeztem volna, ha netalán ott ül Maros menti városunk képzőművészeti kiállítótermében a kisasztalnál, amikor először néztem meg „férfias grafikáit”. Húsz éve már, hogy főiskolát végzett, kiállít ugyan, de a nevét még nem tanultuk meg. A rajzolás intím dolog, mint az írás, papír kell hozzá és rajzeszköz. No és idő. Erdei Anna éppen idővel nem rendelkezett, mert élte a kétgyermekes, állásban lévő anyák dolgos életét, jó rajztanár akart lenni, és szobrászművész férjének méltó segítőtársa. Hanem történt aztán, hogy Zagyva Lászlót 1986 nyarán alkotótáborba hívták, és vele ment a felesége is. A Süveg-hegy alatt, a fenyvesek közt, a haj-

dani Lázár-kastély és a kolostor festői környezete, továbbá az alkotó légköre feltámasztotta Erdei Annában a szunnyadó grafikusművészt.

Tófalvi Zoltánnak A Hétben megjelent interjújában a művésznő talán éppen az említett írás kérdésfelvetésére válaszol, amikor önértéketesen azt nyilatkozza:

Némelyek szerint ez már „férfias” grafika. – Ezt egy kicsit sértőnek is érzem! Hát csak házi-asszonynak való a magamfajta, kétgyermekes, grafika szakot végzett teremtés?

Ugyancsak ebben az interjúban találtam a fenti gondolathoz is, de az itt, most látható anyaghoz is egy szorosan kapcsolódó vallomást:

Zagyva László segítségével – aki szintén képzőművész – nagyon nehezen jutottam volna előre, ő tudatosította bennem: nem elég a felismerés, hogy képes vagyok valamire.

Nagyon keményen dolgoztam, délelőtt, délután, este is. Aztán jött a nőnek kijáró hideg zuhany: nahát, nem gondoltam volna, hogy maga ilyesmire is képes! Az én szénrajzaimon csak házikók, tanyaszerű épületek, udvarok vannak. A Gyergyói-medence eléggé zárt világában engem az udvarok, a gazdasági épületek nagy-nagy harmóniája, áttekinthetősége, tisztasága lepett meg. (...) A táj belső karakterét – ha úgy tetszik – lényegét keresem, nem a felületes helyhez kötöttséget. A Gyimesek nagy dombjai, üres oldalai nemcsak monumentálisak, hanem a szabadság végtelen érzetét sugallják.

Érdekes, hogy a rendszerváltás és Zagyvák országváltása után, érdemben először, Z. Erdei Anna művészetéről Banner Zoltán, a valamikori Utunk-rovatvezető szólt meg a Nyíregyházi Városi Galériában 1997-ben rendezett kiállítása kapcsán, ráerősítve Jánosházy valamikori, Utunkban elhangzott mondataira. Talán nem is véletlenül.

A Teremtés és az Utolsó ítélet tere ez, amelyet rég elhagyott az Úr, ezért a kényszerűen önmagát örökké újratereztető Ember vállaira egyre elviselhetetlenebb teherként nehezedik a maga teremtette Világ. Sem elrejtőzni, sem kibújni nincs hová önmagunk előtt: a Kariatida egyedül tartja az egész épületet, Nárcisszusz már csak egy marék vízben gyönyörködhetik önmagában, s a szeretetre vágyó önmagát öleli át.

A magyarországi szakmai közvéleményben áttörést jelentett Nagy András írása, amely a Hítelben jelent meg 2013-ban. Z. Erdei Annát a rajz szoltárosának nevezve, a szerző így tömörít: Eszköztára klasszikus, a földmelyi tónusoktól a lebegés alig megfogható érzékelte-tésig birtokolja a mesterfogásokat.

Végül pedig álljon itt Nagy Miklós Kund összegzése 2015-ből, a Zagyva házaspár marosvásárhelyi kiállítókként való visszatérése alkalmából: Negyedszázad teltelével a Kultúrpalota földszinti galériájában rendezett kiállításuk egyértelműen tanúsítja, reményeik valóra váltak: 70 éves jubileumuk táján mindketten erőteljes, egyéni hangvételű, értékes és gazdag életművet tudnak felmutatni, amelyet jól kiérdemelt elismerések, díjak, méltatások honorálnak.

Életrajzi vallomásának befejező mondataként Z. Erdei Anna ezt írta: A „kiállítóterem” most kissé hűvös, a megvilágítás sem a legjobb, de látom, van még üres hely a falon. Teszem hát a dolgom.

Tette is azt az utolsó percig. Isten adjon neki nyugodalmat, életművének megbecsülést, hozzátartozóinak vigasztalódást!

Vécsi Nagy Zoltán,
2024. január 7.

A piros láda titkai

Születésnap beszélgetés a 80 éves Komán János költővel, tanárral, történésszel

– Filozófiára készültél, mégis történész lettél. Hogyan történt az átnyergelés?

– A történelmet szinte úgy szerettem, mint az irodalmat. A Bolyai Farkas középiskolában, amikor nyolcadikos voltam, az első félévben az ókor történetéből nyolcszor feleltetett a tanárom, és mindannyiszor tízest kaptam. Érettségi után, a kisebbik növér hatására, aki Kolozsváron, a filozófia szakon végezte tanulmányait, ugyancsak erre a szakra felvételiztem. Hat-nyolc helyre több mint százán jelentkezünk. Nem sikerült. Megjöttünk, hogy besoroznak. Tófalvi Zolival vonatra ültünk, irány a marosvásárhelyi Pedagógiai Főiskola. Bejutottunk a magyar–történelem szakra. Hazamentem. – Na? – Így édesanyám. – Bejutottam. – Be jó! Együtt lesztek. – Igen, de Vásárhelyre. Így anyám öröme csak félig sikerült.

– Milyen emlékeid vannak Marosvásárhelyről a '60-as évek elejéről a város művelődési, színházi életéről? Kit ismertél a magyar írók közül, akik a múlt század utolsó harmadában itt éltek és alkottak?

– Tizenegyedik koromban ismerkedtem meg Szócs Kálmánal és Hodos Laci barátommal. Lacival számtalanszor „vendégeskedtünk” Kálmánék Horea utcai családi házában, ahol kedves mostoha édesanyja és morcos, pártaktivista édesapja figyelgetett gyanakodó tekintettel. Kálmánal és Lacival nagyon gyakran találkoztam, kávéztam, beszélgettem a Piros Rózsa és a Muskátli cukrászdákban. Oda járogattak a színinövendékek, Visky Árpád és csoporttársai, az orvosnövendékek, Dragomán Paliék (György édesapja), akikkel sokszor cseverésztünk törzsasztalunknál. 1961–1962-ben kezdünk járogatni a szakszervezetek házába, a Salamon Ernő irodalmi körre, ahol első verspróbálgatásainkat olvastuk föl. A főiskola első évfolyamán ismerkedtem meg Kraft László, Nagy Pál és Nyilka Róbert festőkkel. Nyilka néhány festményét Marosugrán készítette. A főiskolai évek alatt (1962–1965) Izsák Józsefnek, Márki Zoltánnak és Tóth Istvánnak köszönhetően ösztöndíjban részesültem. Izsák Józseffel és Tóth Istvánnal halálukig tartottam a kapcsolatot. Székely Jánost, akivel többször találkoztam a szerkesztőségben, egyszer a lakásán is, fegyelmezett költészete miatt szerettem.

– Főiskola után következett egy hat hónapos katonai kiképzés, amin át kellett esned...

– A főiskola befejezése után besoroztak Lippára (Lipova); oda küldték a főiskolások, egyetemistákat. Emlékezetem szerint 1800 tisztjelöltet emlegetett a kaszánya tábornoka. Számomra a békebeli katonaság gondtalan, vidám, barátságos hónapokat jelentett. Egyik elbeszélésem – Pogány Balázs előkészíti az egyoldalú leszerelést – erről a felejthetetlen időszakról készült.

– 1965-ben a Hargita megyei Bélborban kezdted tanári pályafutásod...

– Leszerelés után, 1965-ben a bélbori (Bilbor) román tannyelvű iskolához kaptam a kinevezést. Mikor megérkeztem, december 2-án este, nem volt hova lehajtsam a fejem, és a kisegítő iskola vezetősége a 13 épületből álló intézményének, a Horthy-korszak magyar országhatár-kaszárnyájának egyik szobáját bocsátotta rendelkezésemre. Másnap ajánlották, maradjak náluk, ami azért is tetszett, mert ott a románok mellett több volt a magyar tanító és tanár. Még egy év múlva is küldte a tartományi tanfelügyelőség a felszólítást: foglaljam el a munkahelyem. E választás miatt minden évben újabb és újabb kinevezést kellett kérnem a kisegítő iskolához. Talán jobb helyre is kerülhettem volna, ha a főiskolán nem hanyagolom el a tanulást,

Komán János

és nem kerülök „felforgató” személyként a füles hatalom figyelmébe... Ám az is lehet, hogy egy-két egyszemélyes lázadásom miatt büntetésnek szánták ezt az állást. Minden évben más-más helységek iskoláiba adtam be a kérvényt; néhányszor kaptam is megürült katedrát, de egy-két hét elteltével megérkezett a tanfelügyelőség érvénytelenítő értesítése: jogosabbnak adták a kinevezést. Közben tovább tanulgattam magánúton. 1971-ben a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetem történelem szakán államvizsgáztam. 1980-ban – Lászlóffy Pál főtanfelügyelő segítségével – a gyergyóhodosi általános iskolába kerültem, ahol öt évig tanítottam. Azután – a főtanfelügyelő-cserének köszönhetően – visszaküldtek Bélborba, pedig a gyergyóhodosi iskola nyolcadikos tanulói elsősk voltak történelemből a megyei olimpián, és minden évben eljuttattam őket az országos versenyre. Az 1989-es iskolai évben Salamáson kezdtem a tanítást.

– Jött a rendszerváltás, és 1990-ben megszervezték a maroshévízi Kemény János magyar tannyelvű iskolát, amelynek tanára és igazgatója lettél. Ez nem ütközött ellenállásba, tudva azt, hogy a később (2002) muni-cipiumi rangra emelt településen erős román közösség élt és él ma is?

– Már 1989. december 23-án, tehát az első szabad napon, Hargita megyében elsőként megalakítottuk azt a helyi szervezetet, amelynek magam írtam a programját, majd a következő napon néhány mondattal kibővítettük. A szervezet neve csaknem azonos volt a Romániai Magyar Demokrata Szövetségével. 1990. január 6-án 625-en vettek részt azon az összejövetelen, amelyen felolvastam a programot, később – szintén januárban – Marosvásárhelyen is az RMDSZ első jelentősebb nagygyűlésén. Egyik pontja a maroshévízi különálló magyar iskola létrehozását követelte. Voltak gáncoskodók, nemcsak román, hanem magyar részről is. Nem szabad elfelednünk, hogy a román középiskola igazgatója, Budan Virgiliu üres naplót adott a magyar tanároknak, hogy írják át a magyar gyerekeket. Így lett egyik napról a másikra egy magyar középiskolai osztályból nyolc. A megye részéről is támogattak; Beder Tibor volt főtanfelügyelő és Lászlóffy Pál is köszönetet érdemel a maroshévízi magyarok részéről. Január 18-án megszületett a döntés: ösztől az I–VIII. osztály különváltik a román tagozattól. Ennek az önálló magyar

tannyelvű iskolának lettem az első igazgatója.

– 1993-ban létrehozta a Kemény János Alapítványt, amelynek te lettél az első elnöke.

– Szülőfalumba utazva, a marosvécsi várra föltekintve, sokszor eszembe jutott Kemény Jánosnak, az erdélyi irodalom legnagyobb mecénásának szomorú öregkora. Többször is melengtettem a gondolatot: domborművet és emléktáblát kellene tenni a várfalra. Ez az elgondolás egy alapítványt kért. 1993. október 6-án – kezdeményezésemre – létrehoztuk a Kemény János Alapítványt, amelynek alapító okirata a helyi magyar oktatás, kultúra stb. támogatását is felkarolta. Milyen nevet adjunk az iskolának? – kérdeztük. Úgy gondoltuk, hogy Kemény János neve nem fog ellenállásba ütközni. Az iskolanevet a felsőbb szervek is jóváhagyták, és október 23-án megtartottuk a névadó ünnepséget.

– Ennek az alapítványnak volt egy kiadványa, amelyet Helytörténeti Füzetek címen adtak ki. Te voltál a főszerkesztője. Mit közltek ebben?

– Azok a történelem szakos tanárok, akik falusi iskolákban

tevékenykednek, igyekeznek olyan dolgozatokat készíteni, melyekben helyi írott források, tárgyi bizonyítékok, emlékező öregek, helyi múzeumok, esetenként levéltárak segítségével. Én is helyi történelmi forrásokra meg néhány levéltári iratra, korabeli újságcikkekre és szemtanúk vallomásaira támaszkodva állítottam össze az államvizsgadolgozatot. Közben észrevettem, hogy egyes helységekben nagyon értékes, a helytörténetírás számára fontos okmányok találhatóak. Például Etéden Gagy László tanító 1847-ben épült családi háza (amit múzeumává szeretett volna alakítani) őrizte az 1785-ös évszámmal pirosuló faluladát, amelyben ezernél is több 18-19. századi irat lapult. Félézernél többet olvastam el, jegyzeteket készítettem róluk, amelyeket, más iratokkal együtt, a szekuritáté emberei elkoboztak. Azokon a parókiákon, ahol megfordultam, jelentős, a helytörténetírás számára nélkülözhetetlen iratokat láttam. Itt-ott cikket is közöltem a kutatások során előkerült dokumentumok segítségével. A maroshévízi református egyházközség iratai között találtam egy olyan, első világháborúról szóló papi emlékiratot, amely azt az ötletet sugallta, hogy jelentessünk meg egy helytörténeti füzetet. Dr. Garda Dezső történész, Czirják Károly és Farkas Aladár helytörténészek, Rokaly József tanár, Bajna György újságíró segítségével hat számot állítottunk össze.

– Nem csak a történeti adatok érdekeltek, 1991-től Maroshévízről és vidékéről te tudósítottad a Romániai Magyar Szót. Mi a véleményed: fontos az, hogy a vidéki régiók benne legyenek az országos művelődési és gazdasági történések vérkeringésében?

– Az újságírói szakma az egyik legszebb emberi tevékenység. Ismeretsegeket kötsz, megismertet annak a vidéknek az életével, történelmével, népköltészetével, örömeivel, bánataival, amelyiket képviseled. A sajtónak tekintélye és hatalma van. Egy olyan „fegyver”, amely jó vagy rossz irányba terelheti az emberek, a közösségek, a társadalmak, az országok sorsát. Nekem a tanári hivatásom

mellett nem volt elegendő időm arra, hogy kellőképpen képviseljem ezt a szép szakmát, de azért jó volt közreműködni vele, mert barátja volt a történelemnek és az irodalomnak. Negyvenhét évet éltem azon a vidéken, és ebből harmincat Maroshévízen. Sok jó embert, egy csodálatos tájat, több történelmi eseményt ismertem meg, és velük együtt azt az iskolát hagytam ott, amelyben sok szorgalmas, ügyes diákkal találkoztam. Hozzájuk mindegyre visszatérek. Szeretem őket, akárcsak azt az ötvenkilenc négyzetméteres pannellakást, amelytől nem tudok megválni, pedig lenne vejője.

– Mikor jelent meg első versed, s hol közzöltél a későbbiekben?

– Első versem 1962-ben az Igaz Szóban jelent meg, majd az Utunk, a Vörös Zászló, az Ifjúmunkás, a Megyei Tükör is közzölt. 1973-ban a bukaresti Eminescu Könyvkiadó tervében szerepelt, Tóth István Jégborok című verseskötete után, a Mesetörődék című verseskötetem megjelentetése, melyet végül magam sem láthattam. A hatalmukat átmentő rendszerváltók uralomra jutása előtt a Kolozsváron kiadott Vitorla-ének és a Marosvásárhelyen megjelent Megtalált világ antológiák közötték néhány költeményem. Első verseskötetem, a Mégis reménnyel cimborálni (1999) elnyerte Budapesten a határon túli költők díját, ezt követték a Kalózok hajóján (2001), a Mindig is lesz egy újabb világ (2009) és az Éhes szabadságszobor (2013) című kötetek. A rendszerváltás előtt itt is, ott is közöltem cikkeket. A rendszerváltás után több elbeszélésem, novellám jelent meg, lásd A fogastra akasztott gyermek című elbeszéléskötetemet (2017). Irodalomesztétikával kapcsolatos írásaimat a Magyar Napló, az Irodalmi Jelen, a Helikon, a Népszó, a Romániai Magyar Szó stb. közzölték. Ezek egy részét gyűjtöttem össze Az emotív közlés művésze és tudománya című kötetbe (2012), mely a Nemzeti Kulturális Alap anyagi támogatásával jelent meg az aradi Irodalmi Jelen Könyvek sorozatában. Történelmi, helytörténeti dolgozataim és egyéb írásaimat a rendszerváltás után a Romániai Magyar Szó, a Hargita Népe, a Háromszék, a Népszó, a Mária és Márta stb. lapok, a Szegedi nyári egyetem évkönyve (1998), az Erdélyi Toll, az Átalvető, a Honismeret folyóiratok, a Rendszerváltás vagy hatalomátvitel Romániában? (2023) című kiadványok is közzölték. Többek között a következő irodalmi antológiákban is jelentek meg írásaim: Tikörterem (2005), Örök készenlétben (2009), Székelyföld (anyaországi kiadvány), Az eltérített felvonó (2011), A vers (2011), Találkozások (2012), A könyvek temploma (2016), Vitorla-ének „újratöltve” (2017), Kedei Zoltán: Grafolira (2017) stb.

– Különösen gazdag számodra a 2022-es esztendő, amikor három vaskos kötetet tettél le az olvasó asztalára. Mit sikerült feldolgoznod történelmi múltunk évtizedeiből?

– Néha most is írogatok verset, újságcikket, de inkább a történelmi tárgyú dolgozatok foglya vagyok. Gyakran látogatom a levéltárakat itthon és az anyaországban. Az ágyúöntő és lőporgyártó „csikmadarasi” Bodor Ferencel kapcsolatos vitatémát már többen is lezártak tartjuk, de még mindig van olyan történész, aki – a korabeli iratok mellőzése vagy nem ismerése miatt – makacsosan ragaszkodik egy túlhaladott állásponthoz, amin már joggal mosolyoghatunk. Bodor Ferenc élete, munkássága még nincs kellőképpen föltárva. Újabbban is találtunk, és remélem, ezután is fogunk találni olyan levéltári iratokat, amelyek jobban meg fogják világítani Csikszék 1848/49-es történetében Bodor Ferenc munkásságát, mely egy új fejezete a székelyföldi hadi eseményeknek. Bözdödi György sugallata segített abban, hogy érvényt szerezzek annak az állításnak, mely szerint a „bodvaji iskolában”, öntödében Bodor Ferenc tanította meg Gábor Áront a fűrés nélküli ágyúcsövek öntésére, aki csak „öntette”, „készítette” az

(Folytatás a 6. oldalon)

Kortárs darab bemutatójára készülnek a Stúdió Színházban

A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem Magyar Kara január 4-én, vasárnap 19 órától mutatja be a Stúdió Színházban Ivan Viripajev Rézsegek című előadását Harsányi Zsolt rendezésében.

Tizennégy elveszett ember és egy görbe éjszaka, amikor mindannyian berúgtak, és bevallották maguknak azt, amit józan fejjel nem tudtak. Csakis ez az onirikus, ittas állapot teremt lehetőséget számukra, hogy őszintén és bölcselkedően beszéljenek a szerelemről, a párkapcsolati válságokról, a hazugságaikról, a tabukról, a félelem nélküli életről, egy iráni filmről és a profán mindennapok isteni vonatkozásairól. Felismerik a józan boldogtalanságukat, közben mégis szabadnak érzik magukat.

A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem és az Udvertér Színház közös produkciójában Abai-Szabó Tamás, Csiky Csongor Ábel, Deli Szófia, Farkas Eszter, Hajas Krisztián, Mihály János, Molnár Gergely, Székely Krisztina, Szigyártó Johanna,

Harsányi Zsolt rendező

Tar Erik elsőéves magiszteri színész szakos hallgatók, valamint Berecsy Martin, Csorba Kristóf-György, Móró Fruzsina, Szűcs Andrea Boglárka harmadéves alapképzéses színészhallgatók játszanak.

A díszlet- és jelmeztervet az egyetem látványtervező szakán diplomázott Pál Alexandra készítette. Dramaturg Kelemen Roland, zenei tanácsadó Bajkó Edina, koreográfus Bezsán Noémi és Pósa Fruzsina. Az előadás rendezője Harsányi Zsolt.

A kétórás előadásban sztroboszkópot használnak; megtekintése 14 éven felülieknek ajánlott. A szerző engedélyét a henschel SCHAUSPIEL Theaterverlag Berlin (DE) és a Hofra Kft. közvetítette.

A bemutatót követően január 18-án látható újra a produkció. A jegyek interneten megvásárolhatók elővételben a Stúdió Színház weboldalán feltüntetett online rendszerben vagy az előadás helyszínén kezdés előtt egy órával. Jegyeket foglalhatnak a 0791-229-977-es telefonszámon vagy a jegy@studioszinhaz.ro e-mail-címen. A Stúdió Színház programjáról bővebb információt a www.studioszinhaz.ro honlapon találnak.

Próba-fotó (Kovács István)

A piros láda titkai

(Folytatás az 5. oldalról)

ágyúcsöveket, és az ágyúöntés hőskorában több mint másfél hónapot nem is tartózkodott Kézdivásárhelyen, ahol a hozzáértő Turóczy Mózes irányításával születtek meg a székely ágyúcsövek. A történetírás, a történetírók egyes tévedéseit néha egy-egy újabb felfedezett korabeli okirattal ki kell javítanunk. Ezt a feladatot vitagémvá tettem. Örvendek, hogy ebben a vitatémában sikerült a mellőzött igazságot érvényesítenem *Bodor Ferenc, a csiki Gábor Áron* című könyvemben is.

– Van egy 1500 oldalas Kis-Küküllő menti anyagod. Mit tartalmaz, mit tervezel vele?

– Szülőfalum, Marosugra az 1848-as forradalom és szabadságharc idején Küküllő vármegyéhez tartozott. Úgy értesültem, hogy nem foglalkoztak kellőképpen ennek a vármegyének a szabadságharc ideje alatti gondolataival. Igyekszem összegyűjteni a vele kapcsolatos levéltári iratokat. Az első kötet: *Küküllő vármegye 1848–1849. évi levéltári iratai* 361 oldalt, a második kötet: *Küküllő vármegye 1848–1849. évi levéltári iratai báró Bánffy János főispánja idején* 256 oldalt számol. Talán a Mentor Könyvkiadó fog gondoskodni róla. A következő, *Küküllő vármegye 1849. évi levéltári iratai* talán két kötetet fog követelni. Külön kötetben szeretném szerepeltetni a vármegye Honvéd-rovatát, egy másikban Küküllő vármegye 1848-as jegyzőkönyvét, és ezeket a „fejezeteket” egy pótkötettel szeretném lezárni. Ezek a levéltári iratok több dolgozat és egy könyv megírását segítették, melynek címe: *Kolozsi János kerelószentpáli-marosugrai plébános, Küküllő vármegye nemzetőrségének szervezője* (a Kerelószentpáli Polgármesteri Hivatal támogatásával jelent meg).

Szülőfalumban több említésre érdemes személyiség született. Megemlítem közülük Haller Lászlót (1717–1751) és fiát, V. Haller Gábort (1749–1822), akik franciából fordítottak magyarra jelentős műveket. Róluk az 2023-as gyergyószentmiklósi történészkonferencián számoltam be. A marosugrai Haller egyik 19. századi jószágigazgatója, a francia származású Viotte Károly (Charles Viotte, Carl von Viotte) hat nyelven írt, magyarul két könyvet jelentetett meg. A hatnyelvűt 2011-ben újra kiadták Párizsban mint kultúrtörténeti kuriózumot. Folytathatnám azok nevét, akikről már itt-ott írogattam. Azok, akik Marosugrán születtek, éltek, alkottak, egy külön könyvet érdemelnek. Részben elkészült ez is; kiadásra vár a *Gyerekkori szivárványok* című kisregényem is.

– Igen érdekes az okfejtésed, amelyben leírod, hogy egy marosugrai nő V. György angol király udvarában tevékenykedett. Miről van szó?

– Lord Paget Algernon Olivér (1864–1927) angol királyi leszármazott második felesége egy Parajdról Marosugrára költözött egyszerű székely ember lánya volt, akit az első világháború után meghívtak Londonba, a királyi udvarba. Paget A. Olivér a híres John Paget unokaöccse hívására jött Erdélybe. 1927 decemberében abban a házban halt meg, amelyikben én születtem 1944-ben. A szüleim 1936-ban vásárolták meg özvegy feleségétől. (Erről bővebben írtam a *Népújság* és a *Hargita Népe* hasábjain.)

– Milyen volt a gyerekkorod; hol jártál iskolába?

– 1944. január 12-én születtem Marosugrán. Ha arra gondolok, hogy milyen nehéz volt életem gyerekkori szakasza, és az azt követő években is mennyi akadályon

kelltem keresztülmennem, akkor azt mondhatom: nagyon sok volt ez a nyolevan év. De ha arra akarok válaszolni, hogy mit valósítottam meg elképzeléseimből, elégedetlen vagyok; viszont azzal vigasztalom magam, hogy elsősorban katedramunkás voltam. Édesapám 39 éves korában, 1945. február 17-én halt meg a sopronbánsfalvi gyűjtőtáborban. Édesanyámnak öt gyermeket kellett eltartania, én voltam a legkisebb. Hatéves koromtól dolgoztam a marosugrai, a kerelószentpáli kertészetben, kivettem a részem a kukorikapalásokból, aratásokból, őszi betakarításokból. Ahhoz, hogy minket is segítsenek, a rokonokat is segítenünk kellett. Pluszban még dinnye- és szőlőpásztoruk is voltam. Tízéves koromban az államnak is dolgoztam: a kerelószentpáli állomástól a marosludasi állomásig a vasúti töltések két oldaláról kapáltuk ki a gyomot. Két hónap alatt 170 lejt szereztem. – Ezzel cipőt veszel magadnak, fiam – mondta édesanyám. Gyalog mentem hat kilométert Radnóra, jó nagy félcipőt vásároltam, ahogy édesanyám kérte. Amikor meztláb, a nyakamra aggatott cipőmmel ha-zaértem, és újra felpróbáltam, lötyögött benne a lábam. Négy éven át használtam. Nem nőttem ki. Talán most is jó lenne. Ezzel a néhány mondattal azt akarom érzékeltetni, hogy mindenekelőtt igen súlyos anyagi gondjaink voltak, és maradtak még több éven át.

– Meséld a családotróról!

– Feleségem tanítónő volt. Ő is nyugdíjas. 1970-ben választottuk egymást. Gyerekeim: Zsombor közigazdász, az anyaországban szakmájában dolgozik. Lányaim: Réka pszichológia szakon államvizsgázott, Hollandiában iskolapszichológus; Erika a filozófia tanszéken, majd az angol–spanyol szakon

szerezett diplomát; jelenleg német szakot végez Németországban. Mindössze két unokám van.

– Van valami üzeneted a mai alkotók számára?

– Második-harmadik osztályos koromban Sz. Pistike osztálytársammal sokat olvastunk a szénatartójukban. Nagyon szerettük az *Angyal Bandi* című ponyvaregényt. Nem tiltották el ezt a szórakozásunkat, mert – úgymond – Petőfi is verset írt róla. Aztán megkerestem a költő versei között a róla szóló költeményt. Elkezdtem olvasgatni a szabadságharc hónapjaiban született verseit. Így kerültem kapcsolatba az irodalommal és a történelemmel. És ez a vonzódás egész életemben megmaradt. Petőfi költészetét és a népköltészetet tartottam és tartom a mai napig a magyar költészet ábécékönyvének. Mindenekelőtt minden írásmű első legfontosabb követelménye a világos közlés. Az olyant nem érdemes elolvasni, amelyen gondolkodnunk kell, hogy mit is akar közölni, ráadásul még az igazi lírai alkotásokat éltető érzés sem fedezhető fel bennük. Elég korán észrevettem, és most is azt ismétlem, hogy a jelentős irodalmi alkotások, legyen az vers vagy próza, komoly történelmi-társadalmi háttérrel rendelkeznek. De szerintem még a zene, a festészet, a szobrászat, az építészet is a maga koráról, társadalmáról beszél. A nagy költők beleélik magukat a saját társadalmi-történelmi korszakukba, a jelentős prózárok sokszor komoly kutatás alapján írták, írják meg regényeiket. De még szükséges a megvalósítás mikéntje is ahhoz, hogy írásművészetéről beszélhesünk. Ez a gondolkodásmód tart engem az irodalom, a történelem szeretetének mérlegén.

Kérdezett: Székely Ferenc

A természet kalendáriuma (DXCIX.)

Kiss Székely Zoltán

(...) Nehezebb lesz-e a Jövendő,
Mint volt a Múlt, ki tudja azt?
Sohasem volt még oly esztendő,
Mely ne hallott volna panaszt.
Bízzál Istenben rendületlen,
Boldogtalan csak a hitetlen,
Jaj annak, kinek hite nincs,
Ezt nem pótolja semmi kincs.

Benedek Elek múlt héten félbemaradt *Újévi énekével* indulok az új esztendő második sétájára. Kedves Olvasóm, várlak útitársnak.

Teher alatt nő meg a pálma,
Régi bölcs mondás és igaz.
Sorsod bármily gyászosra válna,
Ne csüggedj, megjön a vigasz.
Eszed s szíved, ha helyén léssen
Kezed örökké csak jót téssen,
Jót úgy, hogy ne tudja a bal...
Tiéd a végső diadal.

Amikor **Linné Károly** megteremtette a természet világának mesterséges rendszerét, azt három birodalomra osztotta: állatok, növények és ásványok. Néhány évtizede minden évben megválasztják e birodalmak országainak képviselőit azzal a bevallott céllal, hogy így is ráirányítsák a laikusok figyelmét a természet egy-egy eltűnőfélben levő „tárgyára”.

Lassan lezárulnak a 2024. évi szavazások.

Elsők között a **Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület** hozta nyilvánosságra, hogy az év madara a *kerecsensólyom* lett. Világállományát 1990-ben 25 ezer körüli, 2013-ban 15 ezer alatti párra becsülték. Európában ennek csak töredéke, mintegy 5%-a él. Sztyepei madár lévén, a nyílt, füves pusztákat, sziklás, félsivatagos területeket kedveli a Kárpátoktól a Távol-övezet. Az európai állomány zöme Magyarországon és Ukrajnában található. Az EU-ban élő állomány több mint 80%-a a Kárpát-medencében fészkel. Világszinten itt él az egyetlen bizonyítottan stabil, enyhén növekvő állománya. Az 1974-ben megalakult, idén 50 éves **MME** ezért is adta végső voksát idén e fajra.

A kerecsen fészket nem épít. A sziklafalak párkányain holló fészke maradványát használja, vagy a csupasz párkány törmelék talajába alakít ki a tojó egy sekély mélyedést a tojásoknak. Fás élőhelyeken más ragadozómadarak – ölyvek, sasok – üres fészkeibe költözik be. A nagyüzemi mezőgazdaság élőhely-átalakítása, a fő zsákmányállatát jelentő ürge állományainak összeomlása, a nem megfelelően alkalmazott rágcsálóirtó szerek, a ragadozó madarak illegális mérgezése, a fészkegazda madárfajok üldözése, az elektromos vezeték-hálózaton elszennvedett tömeges áramütés mind-mind egymást erősítő állománycsökkentő tényező; potenciális solymászmadárként a tojások és a fiókák kiszedése, a felnőtt madarak befogása hasonlóképpen. A kerecsensólymok védelme érdekében is kezdődött el immáron több mint negyven éve a középfeszültségű oszlopfejek madárbaráttá alakítása. Magyarországon speciális, „örök” élettartamú alumínium költőládák kerültek ki a nagyfeszültségű hálózat fémtraverzeire. Itt a nyestektől és az emberektől is védetten költhetnek a kerecsenek; napjainkban a magyarországi állomány több mint kétharmada itt költ.

Elterjedési területének túlnyomó részén vonuló, a déli és a közép-európai fészkelőállomány állandó. A fiókák utóbbi területeken is nagy területekre kóborolnak el.

Nagyszerű röpte évezredekkel ezelőtt már ámulatba ejtette a közelében élő embereket. Lassan-lassan solymászmadárként is kezdték használni.

Amikor a kerecsen
átrepül az egeken
s gyorsabb lesz az érverés
hogy a szem az égbénéz
és előtt a szerecsen
öröm mintegy érvelés:
jó repülni...

Szöcs Géza 1975-ös, a **Kriteriumnál** megjelent **Te mentél át a vízben?** kötetének **Amikor a kerecsen...** című versében valami távolról hozott nomád örökséget idéz fel.

...jaj mikor a tereken
átrepült a kerecsen
s fölnyílt az Ég sisakja...
Hideg szél fúj be kintről.

A nagy múltú népek, nemzetek, a magyar is, több évezredes formálódásuk folyamán, a nyelvükön, szokásaikon, művészetükön kívül kialakítottak olyan jelképeket, amelyek hitviláguk, vallásuk, művészetük alapját képezték. Az idők folyamán ezek az alkotások országuk jelképeivé, zászlaik, címereik alapmotívumaivá váltak.

Ezeknek a valós vagy kitalált, általában rajzok, fémkarok, fémveretek, ruhadíszek formájában megjelent jeleknek csupán két forrása lehetett: a földi, természeti környezet (növények, virágok, állatok, sziklák, folyók), illetve az égi jelenségek (csillagok, csillagképek, Nap, Hold). Magyarországon egyik ilyen, nem csak zoológiai értelemben vett jelképe a kerecsensólyom, illetve a madár körül kialakult *turult* mítosz.

Kézai Simon szerint **Attilától Géza fejedelemig** a koronás fejű turul volt a magyarság hadi jelvénye. A mítoszok értelmezése alapján egyesek szerint sasról van szó. A nyelvi bizonyítékok a sólyom jelentés mellett szólnak. A solymászat belső-ázsiai eredetű, és a sztyepei népek egyik vadászati módja volt. A *kerecsen* név tövében felfedezhető az ótörök *kir* szó, amely azt jelenti, „gyors”. A turulábrázolásokon fel-tűnő *fattyúszárny* a szöba jöhető ragadozó madarak közül egyedül a sólyomféleknél figyelhető meg. A **nagyszentmiklósi kincs** 2. számú korszójának égbe ragadási jelenetén a fattyúszárny tökéletesen látható. A nagyszentmiklósi kincs alighanem a turult ábrázolja. **Vámbéry Armin** szerint a török *ak-kačir* (fehér fönix) „azon mesés madár elnevezése, mely 1000 évig él el, és a halhatatlanságra törekvőket a felső régiókba viszi.

Mai sétánk befejeztével tegyük tiszteletünket a természet-tudományos kutatás néhány jelesénél.

Január 12-én, 1964-ben költözött örök hévizei birodalmába a **Bolyaiakkal** – no meg a családdal is – rokon háromszéki gyökerű **Pávai Vajna Ferenc** geológus. **Papp Simon** kőolajkutatóval, **Böckh Hugó** geológus munkatársaként kezdte pályáját az erdélyi, horvátországi és dunántúli földgázkutatóknál. Az I. világháború után, amikor Böckh és Papp külföldre távozott, tovább folytatva kutatásait, talált rá a Hajdúszoboszló–Debrecen–Karcag háromszögben a nagy kapacitású, magas hőmérsékletű artézi gyógyvízmezőre. A gyógyászati alkalmazás mellett ő hívta fel a figyelmet a hévizek geotermikus energiájának, a földhőnek a hasznosítási lehetőségeire. Ezt a gondolatát csak napjaink gyakorlatában kezdik igazán értékelni és megvalósítani. A szénhidrogén-kutatáson és hidrológiai tevékenységen kívül életművének jelentős részét képezik tektonikai és barlangá-

A nagyszentmiklósi kincs 2. számú korszójának égbe ragadási jelenetén a fattyúszárny tökéletesen látható

szati kutatásai is. 1956 után a tudományos világtól elszakítva, kitelepítésben, igen nehéz körülmények között élte le utolsó éveit...

1579. január 12-én látta meg a napvilágot **Jan Baptista van Helmont** flamand kémikus, orvos. Nem fogadta el az ókoriak négy alapvető elemre (föld, víz, tűz, levegő) vonatkozó nézeteit, két alapvető elemet tételezett fel, a vizet és a levegőt. Ő vezette be a gáz fogalmát, magát a szót a görög „káosz” (*chaos*) szóból alkotta meg. Kísérletező alkímistaként, nézetei miatt az inkvizíció házi őrizetben tartotta. Számos írása csak halála után jelenhetett meg.

Január 12-én született **Igor Vasziljevics Kurcsatov** orosz fizikus is, 1903-ban. Már 30 éves korában a fizikai tudományok doktora, egyetemi tanár volt. 1927-ben **Abram Fedorovics Ioffe** zsidó atomfizikus meghívta a leningrádi **Műszaki Fizikai Intézet**hez; akkor kezdett a mesterséges radioaktivitással és az uránhasadással behatóbban foglalkozni. Még a II. világháború előtt, 1940 elején, közleményei jelentek meg a nyugati szaklapokban az uránhasadásról. 1946. december 24-én este öt munkatársával együtt begyújtotta az első szovjet atomreaktort. Nevét nemcsak a **Kurcsatov Intézet**, hanem a 104-es rendszámú transzurán elem, a **kurcsatovium** is őrzi.

Négy évre Kurcsatov születése után, ugyanaznap, 1907-ben látta meg a napvilágot **Szergej Pavlovics Koroljov** ukrán mérnök, a Szovjetunió rakétafejlesztéseinek fő felelőse, a **Szputnyik-1**, a világ első műholdjának és a **Vosztok-1**, a világ első űrhajósát szállító űrhajójának főkonstruktőre. A moszkvai **Műszaki Főiskolán** végzett, kezdetben repülőgéptervezéssel foglalkozott, majd a folyékony hajtóanyagú rakéták fejlesztésén dolgozó kutatócsoportba került, 1936-ban az ebből kialakult intézet helyettes vezetője lett. 1938-ban a sztálini terror áldozataként a Gulágra, majd börtönbe került. Itt egészsége súlyosan károsodott. Később itt is repülőgép- és rakétatervezésen dolgozott. A háború után a szovjet rakéta-program főkonstruktőre lett. Kezdeményezésére bocsátották fel 1957-ben a Szputnyik-1-et, majd a Szputnyik-2-t, ezzel a Szovjetunió megelőzte az Egyesült Államokat az űrversenyben. Az ő vezetése alatt valósult meg a Hold felé irányított **Luna** űrhajók kilövése 1959-ben, majd az embert is szállító **Vosztok** és **Vosztok** űrhajók programja. Dolgozott az embert a Holdra juttató űrhajó programján, korai halála után ezt a programot leállították. Munkáját a legteljesebb titoktartás övezte, haláláig még a nevét sem írhatták le a szovjet publikációk.

Különös tudománytörténeti sorsok...

E hét végén **Székely Magda Januárjával** búcsúzom:

Lélekzen
ahogy lehet
jár a levegőben
a lehelet.

Magában is
elég legyen
elélni egy
lélekzetet.

A téli arc
fölött megállva
kibontja fehér félkörét
a pára.

Maradok kiváló tisztelettel.
Kelt 2024-ben, nyolcvan évvel a doni tragédia után

Pádes – kibontja fehér félkörét a pára

2024|01|17| 19 óra
MAROS MŰVÉSZEGYÜTTES ELŐADÓTERME

SÁRGA RÓZSA

JÓKAI MÓR REGÉNYE NYOMÁN

RENDEZŐ-KOREOGRÁFUS **KÖNCZEI ÁRPÁD**

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Valérie Perrin Másodvirágzás

Valérie Perrin A vasárnap koldusai

Keresse fel kávézónkat a vásárhelyi könyvesboltban!

Valérie Perrin A vasárnap koldusai

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MINDENFÉLE

VÁLLALUNK tetőjavítást, cserépforgatást, vaskapuhegesztést és bármilyen építkezési munkát (saját anyagból is), vakolást, meszelést, szigetelést. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0743-762-388, 0744-221-318, 0792-767-611, 0792-767-658, István. (21731)

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

**Marosvásárhely
Predaal u. 97 sz.**

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

SZAKEMBER vállal bádógosmunkát, tetőjavítást, meszelést, vakolást, kerítéskészítést, tetőjavítást. Tel. 0743-762-388, 0744-221-318, 0792-767-611, 0792-767-658, Csaba. (21731)

SZAKEMBER vállal bármilyen építkezési munkát, javítást, tetőjavítást, meszelést. Anyagot biztosítunk. Vassal is dolgozunk, hegesztünk, vaskerítést készítünk. Nyugdíjasoknak 18% kedvezmény. Tel. 0743-762-388, 0744-221-318, 0792-767-611, 0792-767-658, István. (21731)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájdalom költözött hat éve szívünkbe, nem múlik el soha, itt marad örökre. Nem halljuk hangod, nem fogjuk kezéd, nem élhetünk már soha többé veled. Itthagytál mindent, amiért küzdöttél, elváltál tőlünk, akiket szerettél.

Szomorú szívvel emlékezünk id. **CSÁSZÁR VINCÉRE** halálának 6. évfordulóján. Szeretted. (21807-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a drága édesanya, testvér, nagymama, dédmama, anyós, keresztanya, rokon, jó barát, szomszéd és ismerős,

KONRÁDI ILDIKÓ JULIANNA szül. Szabó

életének 75. évében végleg megpihent.

Temetése, református egyházi szertartás szerint, január 16-án, kedden 13 órakor lesz a Jeddí úti temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

A gyászoló család. (21809-I)

RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

Szomorú szívvel búcsúzom szeretett osztálytársamtól, dr. **PUPP ANTÓNIA**TÓL, akihez több mint hat évtizedes igaz barátság fűzött. Imádott lányainak vigasztalódást kívánok. Nyugodj békében, drága Tocska! Benke István. (p.-I)

ETV ERDÉLYI MAGYAR TELEVÍZIO

ÜZENET SZERETETTEL

Gáll Noémivel

VASÁRNAP 13:30-TÓL

A Marosvásárhelyi Transilvania Repülőtér

versenyvizsgával felvesz

három géplakatost – COR-kód 721424.

A versenyvizsga időpontja: február 13., 10 óra.

Jelentkezési határidő:

február 1-jén 15.30 óra.

Bővebb tájékoztatás

a www.transilvaniaairport.ro honlapon

vagy a 0265-328-888-as telefonszámon.

Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro